

VERSLAG VAN DE EXCURSIE NAAR VINKEVEEN

22 juni 1975

Oorspronkelijk lag het in de bedoeling naar het plassengebied Bots-
hol te gaan, helaas zegde een week van te voren de verhuurder van
de bootjes de reservering op. Daags voor de excursie werd toen
in Vinkeveen een andere verhuurder gezocht en gevonden.

Zondagochtend werd voor het N.S.-station van Abcoude verzameld.
Gezamenlijk vertrokken we naar de botenverhuurder: café het Meertje,
in Vinkeveen. Alvorens in de boten te gaan, dronken we in het café
een kopje koffie dat ons vriendelijk door de heer Joosse werd aan-
geboden. Hierna kon de excursie echt beginnen en stapten we in de
bootjes. Het excursieterrein bestond uit een kleine plas: 't
Meertje. (zie plaat 1). Dit plasje ligt aan de westelijke zijde van
de Vinkeveense Plassen, waarvan het gescheiden is door de Herenweg.
Het werd gekozen wegens het betrekkelijk ondiepe water. (max. ca.
2 m. diep).

In de oeverbegroeiing troffen we op lisdodde, waterlelie etc. de volgende mollusken aan: Theodoxus fluviatilis, Valvata piscinalis, Bithynia leachi, Bithynia tentaculata, Physa fontinalis, Galba palustris, Radix auricularia, Radix peregra, Lymnaea stagnalis, Anisus vortex, Bathymorphus contortus, Planorbis carinatus, Planorbis barbus, en Acroloxus lacustris. Alle genoemde soorten werden levend aangetroffen. (opgaven van T. Meijer en C. Vriese).

Tijdens het verzamelen was het eerst zachtjes, daarna steeds harder gaan regenen. In de stromende regen werd toen toch nog in een sloot, die in het meertje uitkomt, een bodemonster getrokken. Het materiaal werd ter plaatse op 1 mm gaas gezeefd. De zeefrest werd thuis nog eens gespoeld en gedroogd. Het uitzoeken van dit monster (gezeefde fraktie ca. 1 liter) leverde de volgende soorten op: Theodoxus fluviatilis, Viviparus contectus, Viviparus viviparus, Valvata piscinalis, Valvata cristata, Bithynia leachi, Bithynia tentaculata, Marstoniopsis scholzi, Carychium tridentatum, Physa fontinalis, Physa acuta, Galba palustris, Radix auricularis, Radix peregra, Lymnaea stagnalis, Myxas glutinosa, Planorbis carinatus, Planorbis planorbis, Anisus vortex, Anisus vorticulus, Bathymorphus contortus, Gyraulus albus, Gyraulus riparius, Arniger crista, Hippeutis complanata, Segmentina nitida, Planorbis barbus, Acroloxus lacustris, Vertigo antivertigo, Vallonia pulchella, Zonitoides nitidus, Sphaerium corneum, Sphaerium corneum var., Sphaerium solidum, Sphaerium lacustre, Pisidium moitessierianum, Pisidium obtusale, Pisidium nitidum, Pisidium nitidum crassa, Pisidium milium, Pisidium subtruncatum, Pisidium pseudosphaerium, Pisidium casertanum, Pisidium henslowanum, Anodonta cygnea cellensis, Unio pictorum, Unio tumidus en Dreissena polymorpha. Bijna al deze soorten werden dood verzameld in een zandige kalkslib. (opgaven van T. Meijer).

Omdat iedereen doornat geregend was en het er niet naar uit zag dat het weer zou opklaren, besloten we maar om terug te roeien. In het café hebben we tenslotte bij een warme kop soep ons meegebrachte middageten genuttigd, waarna ieder huiswaarts keerde.

De deelnemers aan de excursie waren: J. Bos, J. Joosse, J. Landsman, T. Meijer, fam. Nieuwenhuis (2 pers.) en C. Vriese.

Hoewel de excursie niet geheel volgens plan verlopen is, lijkt het de moeite waard om in de toekomst meer roeiexcursies te houden.

Gezien de interessante vondsten in het kalkslib-monster, besloten enkele Amsterdamse leden (Gerrit Kroon, Wim Maassen, Wilma Maassen, Tom Meijer, Joop Rempe en C. Vriese) enkele weken later deze plaats nog eens te bemonsteren. In grote lijnen werden natuurlijk dezelfde soorten gevonden. Wim Maassen vond hierbij nog een blauwzwart verkleurd exemplaar van Lithoglyphus naticoides en Gerrit Kroon twee exemplaren van Hydrobia stagnorum, eveneens donker verkleurd. Bovendien zond Wim Maassen zijn Pisidiums op naar de heer J.G.J. Kuiper. Deze herkende de volgende soorten: Pisidium casertanum ponderosum (+ 900), P. henslowanum (+ 400), P. hibernicum (6), P. milium (50), P. nitidum (+ 125), P. nitidum crassa (+ 60), P. obtusale (5), P. pseudosphaerium (+ 60), P. subtruncatum (+ 70), P. subtruncatum incrassata (1) en P. supinum (4). De getallen tussen de haakjes geven de aantallen aan, omgerekend in losse klepjes.

Het is duidelijk dat in het monster soorten aanwezig zijn uit zeer uiteenlopende milieus. Viviparus viviparus, Lithoglyphus naticoides, Sphaerium solidum, Pisidium casertanum ponderosum, P. nitidum crassa en P. subtruncatum incrassata wijzen op een afzetting uit stromend water, terwijl soorten als bv. Marstoniopsis scholzi, Anisus vorticulus, Gyraulus riparius, Myxas glutinosa en Pisidium pseudosphaerium juist op stilstaand, rijk begroeid water wijzen.

Waarschijnlijk zijn dan ook bij de monsternamen verschillende laagjes door elkaar geraakt.

Van de genoemde Sphaerium corneum var. heb ik enkele exemplaren afgebeeld op plaat 1. Het is een platte, vrij grote vorm die soms een "Spisula"-achtig voorkomen kan krijgen. Dezelfde vorm vond ik enkele jaren geleden ook algemeen in de "Diemen", een aantal plasjes ten Oosten van Diemen bij Amsterdam. Heeft iemand deze vorm wel eens gevonden en in wat voor soort miljeus? Zelf vermoed ik dat deze vorm overeenkomt met Sphaerium corneum scaldianum, maar daar ben ik niet zeker van. Heeft iemand er een mening over?

Tom Meijer